

Henryk Jordan – Patron naszej szkoły

Życiorys

Henryk Jordan urodził się 23 lipca 1842 roku w Przemyślu. Jego rodzice pochodzili ze zubożałej rodziny ziemiańskiej. Ojciec pracował jako nauczyciel, zarabiał na utrzymanie rodziny udzielając korepetycji, matka natomiast zajmowała się prowadzeniem domu. Przedwczesna śmierć ojca spowodowała, iż Henryk Jordan wraz z matką znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej. Zmusiło to młodego człowieka, wówczas ucznia gimnazjum do podjęcia pracy. Tak jak ojciec również zaczął udzielać korepetycji.

Od wczesnych lat dziecięcych wyróżniał się niezwykłą żywotnością, energią, bystrością umysłu oraz zdolnością do nauki. Szczególnie pasjonowały go nauki przyrodnicze, historia i języki klasyczne. Niższe klasy gimnazjum ukończył w Tarnopolu, a następne klasy ukończył w Tarnowie z wynikiem celującym. Zagrożony reelekcją ze szkoły za udział w manifestacjach narodowych musiał w 1862 roku przenieść się do Triestu. Tam mimo trudności, jaką była dla niego nieznajomość języka włoskiego, skończył ostatnią klasę gimnazjum. W dniu 31 lipca 1863 roku z wyróżnieniem zdał egzamin dojrzałości. Po ukończeniu nauki w szkole średniej rozpoczął w Wiedniu studia lekarskie. Po kilku miesiącach przeniósł się jednak na studia medyczne do Krakowa na Uniwersytet Jagielloński.

Studia skończył w 1867 roku, niestety z powodów zdrowotnych oraz ciężkich warunków materialnych musiał przerwać przygotowania do końcowego egzaminu dyplomowego. Wyjechał do Berlina, gdzie utrzymywał się udzielając korepetycji. Po kilku miesiącach pobytu w Niemczech wyjechał do Nowego Jorku. Początkowo zarabiał grając na fortepianie w restauracjach, oraz w zakładach gimnastyki szwedzkiej dla dziewcząt. Tam po raz pierwszy zapoznał się z zagadnieniami wychowania fizycznego i ich znaczeniem dla prawidłowego rozwoju młodzieży.

Równocześnie rozpoczął praktykę położniczą i ginekologiczną. Odbywał ją zarówno w dzielnicach zamożnych, jak też w dzielnicy zamieszkałej przez ludność ubogą. Założył także szkołę położnych, która cieszyła się wielkim uznaniem słuchaczek. W tym czasie zdobył dużą praktykę położniczo – ginekologiczną i uzyskał z niej znaczne dochody. Po półtorarocznym pobycie w Nowym Jorku postanowił wrócić do kraju rodzinnego. Przed powrotem do ojczyzny zwiedził jeszcze główne szkoły lekarskie w Ameryce Północnej, Anglii i Berlinie. W tym ostatnim mieście odbył dwumiesięczne praktyki w Klinice prof. Martinia.

Po powrocie do Krakowa rozpoczął pracę w szpitalu dla chorych umysłowo. W styczniu 1870 roku po zdanym egzaminie otrzymał dyplom doktora medycyny. Dla dalszego pogłębiania

wiedzy położniczo - ginekologicznej wyjechał do Wiednia na dalsze studia specjalistyczne w klinice prof. Karola Brauna.

Po uzyskaniu w Wiedniu dyplomu magistra położnictwa wrócił do Krakowa, gdzie został mianowany asystentem przy Katedrze Położnictwa i Ginekologii prof. Maurycego Madurowicza na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozpoczął wymarzoną i upragnioną pracę naukową. Był jedynym asystentem przy Katedrze.

Po odbyciu czteroletniej asystentury rozpoczął prywatną praktykę. Zyskał powszechne uznanie jako wybitny lekarz nie tylko w Krakowie, ale i w całej Galicji. Jego pacjenci wywodzili się ze wszystkich warstw społecznych. Leczyła się u niego i bogata arystokracja, i mieszczaństwo. Służył również bezinteresowną pomocą lekarską ludziom najbiedniejszym. Jego pacjentką była także Izabela Habsburg. Kilkakrotnie wzywany był z poradami lekarskimi na dwór Habsburgów do Wiednia. Dzięki tym wyjazdom uzyskał znaczne dochody finansowe, które umożliwiły mu realizację późniejszych projektów.

Mając zapewniony pewny status materialny zawarł związek małżeński z Marią Gebhardt. Niestety jego radość z posiadania rodziny nie trwała długo. W wieku 6-ściu lat zmarł jego jedyny syn, a w niedługim czasie po ciężkiej, nieuleczalnej chorobie zmarła również jego żona. Chcąc znaleźć zapomnienie po tragicznych przeżyciach całkowicie poświęcił się pracy społecznej.

W 1881 roku został wybrany na członka Rady Miasta Krakowa i godność tą sprawował do końca swego życia, pracując oddanie na polu spraw sanitarnych, szkolnych i pedagogicznych. Również w tym roku uzyskał tytuł docenta i rozpoczął wykłady na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Jordan kochał pamiątki historyczne Krakowa. Chcąc wzbogacić estetykę Plant Krakowskich, ofiarował w tym celu zakupione z własnych środków dwa pomniki: Lillę Wenedę i Grażynę. Pomniki te wykonane zostały przez krakowskiego rzeźbiarza Alfreda Duna, którego Jordan wykształcił własnym kosztem w Monachium. Dzięki jego pomocy wykształcił się również malarz Wolski.

W 1889 roku z jego inicjatywy zostaje otworzony Park dla dzieci i młodzieży na terenie krakowskich Błoniach.

Działalność społeczna nie przeszkodziła dr Henrykowi Jordanowi w twórczej pracy naukowej. W 1890 roku został mianowany nadzwyczajnym profesorem położnictwa i ginekologii na Wydziale Lekarskim UJ. Powszechnie szanowany i lubiany przez kolegów w 1894 roku został wybrany Prezesem Krakowskiego Towarzystwa Ginekologicznego.

W roku 1895 został mianowany zwyczajnym profesorem położnictwa i ginekologii przy Uniwersytecie Jagiellońskim oraz objął kierownictwo na Katedrze Ginekologii i Położnictwa po śmierci prof. Maurycego Madurowicza. Przez młodzież akademicką był powszechnie lubiany

i szanowany jako wybitny pedagog, który rozumiał potrzeby swych studentów i siedł im często z pomocą materialną, płacąc za najuboższych czynsze. W stosunku do chorych odnosił się zawsze z niezwykłym taktem, uprzejmością oraz współczuciem, dzięki czemu cieszył się pełnym uznaniem i popularnością wśród społeczeństwa.

W latach 1895 – 1901 był posłem w Sejmie Galicyjskim. W swych pracach społecznych był niestrudzony. Angażował się we wszystkie przedsięwzięcia, których celem było uświadamianie zdrowotne i profilaktyka wśród szerokich mas społecznych. Podkreślał nieustannie, że naród polski musi być liczny i zdrowy, bo tylko wtedy odrodzi się jako państwo. Rozwiązanie widział w szerzeniu oświaty sanitarnej i profilaktyce zdrowotnej. Szczególnie niepokoiła go wysoka śmiertelność wśród noworodków i osób dorosłych z powodów chorób zwłaszcza zakaźnych. Jako poseł walczył między innymi o reformę szpitalnictwa. Przekonywał do budowania nowych szpitali oraz oddziałów chorób kobiecych i wydzielonych oddziałów zakaźnych. Dostrzegał też problem ludzi niepełnosprawnych, domagał się budowy zakładów dla obłąkanych, umysłowo upośledzonych, ociemniałych i głuchoniemych.

W okresie tym pełnił wiele funkcji. Był między innymi Prezesem Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego, przewodniczył Towarzystwu Ginekologicznemu, dwukrotnie został wybrany na dziekana Wydziału Lekarskiego na UJ oraz został członkiem honorowym Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego i Lubelskiego, a także założył Towarzystwo Opieki Zdrowia.

Niejednokrotnie podczas wizyt lekarskich widział w jak ciężkich warunkach mieszkają ludzi. W jednopokojowych izbach, w których prano, gotowano, palono lampy naftowe, mieszkało po 8 – 10 i więcej osób. Przejęty tą sytuacją założył w 1898 roku Towarzystwo Tanich Mieszkań dla robotników. Pozyskał w tym celu kilku dobroczyńców, którzy włączyli się do tego dzieła. Dzięki tym staraniom wkrótce powstała kolonia dla około 100 rodzin robotniczych. Mieszkania spełniały wszystkie wymogi higieniczne, łącznie z elektrycznością, wodociągami i kanalizacją.

Wśród społeczeństwa krakowskiego cieszył się tak wielkim uznaniem i zaufaniem, że proponowano mu objęcie prezydentury miasta Krakowa. Propozycji tej nie przyjął, wyraził jednak zgodę na wybór jego osoby na delegata Krakowa do Rady Szkolnej Krajowej. Wiele starań włożył za pośrednictwem Rady Szkolnej Krajowej aby podnieść płace nauczycielskie i poziom życia kulturalnego nauczycieli.

W 1904 roku uczestniczył w zorganizowaniu Stowarzyszenia do walki z gruźlicą. Wystąpił do Sejmu z petycją w sprawie budowy sanatorium ludowego dla gruźlików pochodzących z najuboższych warstw, których nie stać było na opłacenie leczenia.

W 1906 roku zrewolucjonizował obyczaje na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego promując pierwszą kobietę na doktora medycyny.

W 1906 roku został powołany do Najwyższej Rady Sanitarnej w Wiedniu jako jeden z pierwszych Polaków, co było wyrazem uznania dla jego wiedzy i pracy.

Zmarł 18 maja 1907 roku. Dzień pogrzebu był wielką manifestacją społeczeństwa polskiego i wyrazem hołdu dla wychowawcy młodego pokolenia. Ponadto był szeroko opisywany przez ówczesną prasę.

Park dr Henryka Jordana

Jednak w świadomości potomnych Henryk Jordan pozostał jako twórca parku gier i zabaw dla dzieci i młodzieży. Zainteresowanie sportem i jego znaczeniem dla rozwoju fizycznego młodzieży zrodziły się podczas pobytu Jordana w Stanach Zjednoczonych. Idea zaszczepienia na polskim gruncie znaczenia wychowania fizycznego dla rozwoju dzieci i młodzieży zaczęła przybierać realne kształty dopiero w 1888 roku, kiedy to zebrawszy odpowiednie fundusze mógł wnieść do Rady Miasta Krakowa podanie o wydierżawienie 8 ha terenów powystawowych na Błoniach Krakowskich, w celu założenia na własny koszt parku zabaw dla dzieci i młodzieży.

By nie tracić czasu nie czekał na oficjalną zgodę i rozpoczął prace przygotowawcze do budowy parku (w pierwszej kolejności zasadził kilkadziesiąt tysięcy drzewek). Zobowiązał się jednak, iż gdyby pozwolenia nie otrzymał przywróci teren do stanu pierwotnego. Dzięki temu posunięciu park był gotowy w ciągu roku. Uroczyste otwarcie Parku (po otrzymaniu oficjalnego pozwolenia), któremu Rada Miasta Krakowa nadała nazwę „*Park miejski dra Henryka Jordana*” odbyło się w 1889 roku.

Na uroczystość tę przybyli liczni krakowianie oraz zaproszone dzieci i młodzież ze wszystkich sfer społecznych. Sprzęt sportowy Henryk Jordan zamówił za granicą, dokąd jeździł by poznać najnowsze urządzenia i przyrządy. Chciał, aby park był urządzony nowocześnie oraz spełniał wszelkie standardy, jakie wówczas obowiązywały w innych krajach zwłaszcza Szwecji, Niemczech i Szwajcarii.

Podstawą parku było sprawne i drobiazgowo przemyślane jego funkcjonowanie – nie na zasadzie „żywiołu”. Zapewniona była wyszkolona kadra, która czuwała podczas zajęć w parku. Przewodniczącym Zarządu Parku był Henryk Jordan, a jego zastępcą i kierownikiem obiektu dr Kazimierz Homiński, który ułożył szczegółowy program ćwiczeń i zabaw na poszczególne dni tygodnia a także czuwał nad całością funkcjonowania parku.

W programie położono nacisk nie tylko o dbałość o rozwój fizyczny, ale także społeczny oraz zapewnienie jak największej dawki ruchu dotleniającego mózg. Ciągłe zmiany rodzajów gier i zabaw miały zapobiec nudzie i monotonii podczas zajęć.

Dr Homiński opracował w sumie 68 różnorodnych zabaw i zajęć.

Po każdej turze zabaw młodzież zmieniała boisko maszerując przy śpiewie pieśni patriotycznych. Właśnie na śpiew Jordan zwracał szczególną uwagę, uważając, że śpiew nie tylko ożywia zajęcia, ale również ma wpływ na kształtowanie postaw moralnych takich jak rozbudzanie poczucia jedności, solidarności i braterstwa śpiew wpływał także na rozwój kulturalny młodzieży.

Rozwojowi kulturalnemu a także uczuć patriotycznych miało służyć ustawienie wzdłuż głównej alei Parku 44 popiersi sławnych Polaków w większości wykonane przez wspomnianego wcześniej Alfreda Duna. Przy tych pomnikach Jordan wygłaszał pogadanki patriotyczne łącząc tym samym wychowanie fizyczne, estetyczne i moralne w jedną całość.

W pierwszych latach działalności Parku ćwiczyło 6 grup dziewcząt, 18 grup chłopców i 13 grup młodzieży rzemieślniczej. Dzieci i młodzież w czasie zajęć w parku nosiła mundurki. Stanowiły one wielką atrakcję dla dzieci i młodzieży, były przedmiotem dumy z przynależności od parku, czynnikiem integrującym, a dla wychowawców środkiem do wyrobienia karności i dyscypliny. Frekwencja w pierwszym i drugim roku wynosiła 500 – 600 zapisanych dzieci, w roku 1891 było to już 13 tysięcy a 1901 roku 32 tysiące.

Przed wejściem do parku umieszczono na tablicy 7-mio punktowy regulamin parku.

Na terenie parku znajdowało się 12 boisk, każde o innym przeznaczeniu i inaczej zaprojektowane.

Boisko I oddane było dla dziewcząt i chłopców do chodzenia na szrudłach, skoków o tyczce oraz ćwiczeń na przyrządach.

Boiska II i III przeznaczone były do zabawy dla dziewcząt. Oba miały kształt koła o promieniu 15 metrów. Jedno było obsadzone jaworami, a drugie jesionami.

Boisko IV również należało do dziewcząt i służyło do ćwiczeń na drabinkach, pomostach i kładkach.

Boisko V znajdowało się przy pawilonie głównym, miało kształt prostokąta o powierzchni 472 m² i było ocienione klonami.

Boisko VI o tej samej powierzchni, obsadzone akacjami przeznaczone było dla młodzieży męskiej do ćwiczeń na drażkach, mostkach, rusztowaniach, drabinkach, równoważniach, kładkach itp.

Boisko VII służyło ćwiczeniom bez przyrządów.

Boisko VIII było w kształcie elipsy o osiach 71 i 50 metrów, o twardej, ubitej nawierzchni z dwoma bramkami. Służyło do gry w piłkę nożną, którą Jordan jako pierwszy przeniósł i rozpowszechnił na ziemiach polskich. Za boiskiem była strzelnica, na której strzelano z łuków a później również z karabinów.

Boisko IX o powierzchni 480 m² stanowiło teren dla typowych dziecięcych zabaw ruchowych.

Boisko X o powierzchni 380 m² przeznaczono dla starszej młodzieży szkolnej i rzemieślniczej.

Boisko XI w kształcie koła o promieniu 9 m otoczone lipami służyło do zabawy dla najmłodszych chłopców.

Boisko XII służyło do zabaw i ćwiczeń o charakterze masowym, a także do tańca dla dziewcząt. Zajmowało ono największy obszar, porośnięte było trawą i otoczone rzędem świerków i brzoź.

Oprócz powyższych dwunastu boisk numerowanych znajdowało się jeszcze kilka innych do tenisa, krykieta i krokieta oraz strzelnica służąca do ćwiczeń w rzucaniu dzidą, strzelaniu z łuków czy karabinów do tarczy. Wszystkie boiska zostały twardo ubite i wysypane piaskiem, z wyjątkiem boisk II i XII pokrytych murawą.

Początkowo większą uwagę przykładano do gimnastyki opartej na przyrządach, później zaczęły dominować gry i zabawy zwłaszcza piłka nożna (Henryk Jordan często sam grał z młodzieżą).

W razie niepogody zajęcia odbywały się w oszklonym budynku głównym, w którym oprócz sali zasadniczej mieściły się werandy służące starszej młodzieży, magazyny sprzętu, szatnie i kancelaria parku, w której dokonywano zapisów. Przed pawilonem miały miejsce zbiórki uczestników ćwiczeń i wymarsz na poszczególne boiska obwieszczany dzwonkiem z wieżyczki.

Zapisy na zajęcia w parku odbywały się w kwietniu. Po zakończeniu zapisów dokonywano podziału dzieci i młodzieży na oddziały, na których czele stali przewodnicy. To oni prowadzili i organizowali zajęcia zgodnie z planem oraz instrukcjami otrzymywanymi na bieżąco od kierownika w czasie codziennych odpraw przed ćwiczeniami. Przewodników początkowo powoływał Jordan spośród lekarzy, nauczycieli i studentów z czasem wybierani byli przez samą młodzież.

W pobliżu pawilonu głównego ustawiono budynek przeznaczony na natryski po skończonych ćwiczeniach. W roku 1899 Jordan uzyskał zgodę oraz kredyt od Rady Miejskiej na budowę mleczarni, która służyła dzieciom i młodzieży do podwieczorków, dofinansowanych przez Jordana. Po zakończeniu roku szkolnego na początku wakacji organizowano wielką zabawę ogrodową. Zabawa ta była świętem sportowym, pokazem wszystkich rodzajów i form rekreacji uprawianych w Parku. Zabawie towarzyszyły występy muzyczne, loteria fantowa i gry towarzyskie.

W 1914 roku Kraków uczcił pamięć Henryka Jordana stawiając pośrodku centralnej alei Parku jego popiersie.

Działalność społeczna i pedagogiczna Henryka Jordana

Praca dla społeczeństwa była ideą przewodnią całego życia Henryka Jordana. Wrażliwy był szczególnie na sytuację ludzi ubogich.

Na początku pracy zawodowej z własnych pieniędzy doprowadził ciepłą wodę do sal operacyjnych. Cały czas prowadził zakrojoną na szeroką skalę akcję uświadamiania i profilaktyki prozdrowotnej. Między innymi własnym nakładem 10000 wydał pracę popularno naukową, pt. „*Jakim postępowaniem można gorączkę pępowinę zapobiec*” i rozpropagował ją wśród ubogiej ludności.

Henryk Jordan był też inicjatorem i organizatorem oraz pierwszym przewodniczącym Towarzystwa Samopomocy Lekarskiej. Zadaniem Towarzystwa było zabezpieczenie sytuacji materialnej rodzin po zmarłych lekarzach oraz samych lekarzy na wypadek ich niezdolności do pracy. Towarzystwo gromadziło fundusze ze składek lekarskich. Ta forma samopomocy zainicjowana przez Jordana wzbudziła zainteresowanie nie tylko na ziemiach polskich, ale i za granicą.

Od 1902 roku zainteresował się ciężkim losem Polaków pod zaborem pruskim. Chcąc przeciwstawić się fali germanizacyjnej w Wielkopolsce zaczął zapraszać do siebie na wakacje studentów Prus Zachodnich i wyjeżdżał z nimi na wspólny wypoczynek do Zakopanego, gdzie starał się ugruntować w nich język polski, poczucie narodowe i miłość do Ojczyzny.

Był pierwszym prezesem, a następnie członkiem Zarządu Głównego Związku Pomocy Narodowej – organizacji niosącej pomoc materialną dla emigrantów politycznych spod zaboru pruskiego i rosyjskiego.

Jordan był gorącym protektorem i propagatorem polskiego przemysłu i handlu. Występował w obronie jego interesów pod zalewem towarów zagranicznych, głównie austriackich. W 1902 roku Towarzystwo „O własnych siłach” wybrało go na Prezesa, bo zachęcał nie tylko słowem, ale i własnym przykładem do popierania polskiego handlu i przemysłu. Proponował by rząd na potrzeby wojska, przedsiębiorstw takich jak kolej, fabryki czy też urzędy kupowały produkty bezpośrednio od producentów krajowych a nie zagranicznych, bo tylko wtedy kraj dźwignie się ekonomicznie.

Od roku 1890 Henryk Jordan zainteresował się losem młodzieży rzemieślniczej, zaniedbanej wychowawczo pozbawionej rozrywek po pracy, często oddalonej od domu rodzinnego. Postanowił, że Park będzie otwarty dla nich w niedziele i święta. Tak jak młodzież szkolna, młodzież rzemieślnicza również została podzielona na grupy i przygotowano dla nich mundurki. Od tej pory pod okiem przewodników młodzież ta mogła korzystać ze wszystkich

boisk oraz urządzeń. W początkowym okresie starano się podnieść poziom higieny osobistej młodzieży, wyrabiając w nich nawyk starannego mycia się a następnie zaczęto realizować nakreślony program wychowawczy.

W porze zimowej by nie dopuścić do przerwy w pracy pedagogicznej zorganizował regularną naukę śpiewu chóralnego na cztery głosy (nauczyciela opłacał z własnych pieniędzy), a z czasem utworzył Chór i orkiestrę „*Harmonia*”. Na własny koszt przygotował również dożywianie w formie śniadań i podwieczorków, a najpilniejszej młodzieży wręczał nagrody w postaci książeczek kasy oszczędnościowej z pierwszą wypłatą. Organizował także dla młodzieży rzemieślniczej wycieczki krajoznawcze. Jednak ulubioną zabawą młodzieży w Parku była piłka nożna, którą spopularyzował Henryk Jordan. Drugą grą, którą rozpowszechnił był palant - zmodyfikowany przez Jordana amerykański baseball. Wprowadził do zajęć ćwiczenia wojskowe, które stały się wielką atrakcją i przyczyniły się do zwiększenia frekwencji wśród młodzieży.

Henryk Jordan był jednym z największych polskich wychowawców z przełomu XIX XX wieku. Jest niekwestionowanym autorytetem, którego życie i idee stanowią niezwykłą skarbnicę, z której możemy nieustannie korzystać i wzorować się na niej w codziennej pracy pedagogicznej. Był pionierem nowoczesnego wychowania fizycznego.

Po przekonaniu Radnych miasta Krakowa oraz szerokich rzesz społecznych do ruchu i zabawy młodzieży starał się o poparcie środowiska nauczycielskiego i władz oświatowych. Jego wielokrotne wystąpienia, petycje do władz oświatowych doprowadziły do uświadomienia znaczenia wychowania fizycznego.

Z jego inicjatywy do Rady Szkolnej Krajowej i ministerstwa w Wiedniu wpłynął wniosek o wprowadzenie do szkół średnich lekarzy szkolnych, obowiązkowych lekcji gimnastyki, zabaw ruchowych w czasie dużej przerwy, wydłużenia pauz między lekcjami z 5 minut do 10, 15, a dłużej do 30, organizowanie wycieczek oraz aktywnych form wypoczynku takich jak ślizgawki w zimie, a pływanie w lecie pod zawsze pod opieką nauczycieli. Wniosek ten spotkał się z poparciem szeregu pedagogów i w taki oto sposób wychowanie fizyczne weszło do programów nauczania średnich szkół galicyjskich, a na terenie szkoły średniej znaleźli się lekarze szkolni.

Poglądy Jordana na wychowanie młodzieży były wszechstronne, szerokie i jak na ówczesne czasy nowoczesne. Rozumiał, że podstawą całego wychowywania młodego pokolenia jest prawidłowy rozwój fizyczny, poprzez zabawy, gry zespołowe, sport i gimnastykę. Henryk Jordan doceniał rolę, jaką odgrywa w wychowaniu praca fizyczna. W związku z tym postanowił wprowadzić do Parku nowe formy kształcenia praktyczno – technicznego, zakładając dla młodzieży szkół średnich warsztaty stolarskie, tokarskie, snycerskie, ślusarskie, a także działki kwiatowo – warzywne. Ówczesna szkoła średnia opierała się na wzorach kształcenia formalnego

przy pomocy języków klasycznych. Podczas warsztatów uczniowie mogli zrozumieć niektóre podstawowe procesy wytwórcze, nauczyli się posługiwać prostymi narzędziami, ale przede wszystkim zaczęli się skłaniać ku zawodom realnym.

Jordan kładł ogromny nacisk na wychowawczą funkcję zabawy ruchowej na świeżym powietrzu. Uważał, że rozwój i zdrowie wymaga, aby dostarczono jej przynajmniej dwie godziny zabaw i ćwiczeń na wolnym powietrzu. Aby mieć sojuszników i wykonawców swoich koncepcji musiał posiadać wyszkoloną kadrę. Podjął więc starania o kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego na poziomie akademickim. W 1895 roku zostały otwarte na Uniwersytecie Jagiellońskim dwuletnie kursy na nauczycieli wychowania fizycznego, pierwsze na ziemiach polskich.

Moralność, kształtowanie poczucia przynależności narodowej i religijnej, wreszcie ćwiczenie ciała stanowiły o wychowaniu młodych ludzi i taką wizję wychowawczą realizowali pedagodzy oraz lekarze współcześni dr Henrykowi Jordanowi.

Kierunek zabaw realizowany w parkach jordanowskich podporządkowywał dzieci regułom stawianym przez przewodników, wpajano przekonanie, że pracując wytrwale można osiągnąć zamierzony cel, uczono skromności, przyzwoitości, wstydlivości, samodzielności. Wychowanie człowieka z silną wolą, z silnym charakterem stanowiło o doniosłości ról wychowawczych, jakie spełniała praca Jordana.

Minęła 100 rocznica śmierci dr Henryka Jordana, jego życiowe dzieło wydaje się ponad czasowe i nadal aktualne. Analizując jego słowa i poglądy na temat wychowania, pielęgnowania zasad moralnych, dbania o zdrowie i ciężką fizyczną pracę młodego pokolenia, wydaje się, że jest to jeden z najlepszych programów autorskich. Zajęcia wychowania fizycznego na przestrzeni stulecia uległy znacznej transformacji jednak idea dra Henryka Jordana, żeby wychowywać poprzez sport wciąż odgrywa ważną rolę.

Literatura:

1. B. Łuczyńska: Fenomen Henryka Jordana, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2003
2. H. Smarzyński: Dr Henryk Jordan pionier nowoczesnego wychowania fizycznego w Polsce, PWN Kraków 1958

Opracowała:

Małgorzata Banasiak